

En bæredygtig arkitekturpolitik for Århus

I mere end 2000 år har arkitekter overalt på kloden henvist til den romerske arkitekt og ingeniør Vitruvius' tredeling, *holdbarhed, brugbarhed og skønhed*, når talen falder på definitionen af god arkitektur. I en tid, hvor de menneskeskabte klimaforandringer, ikke mindst som følge af energiforbruget til fremstilling, drift og bortskaffelse af bygninger, er sat på dagsordenen, bør det være på tide, at Vitruvius' definition udvides med begrebet '*bæredygtighed*'.

Bæredygtighedsbegrebet er desværre i de seneste år blevet udvandet på grund af vilkårlig brug. Stort set i alle sammenhænge kommer man ud for at høre begrebet brugt på næsten alt. Hvis man slår ordet i den danske version op på Google, får man 277.000 hits. Det engelske udtryk for det samme 'sustainability' rammer godt 28 millioner gange. Bæredygtighed er 'in', hvor det i Danmark for ganske få år siden var 'out', fordi en tidligere statsminister fandt det betimeligt at gøre op med landets smagsdommere, som i hans kontekst var alle, der var uenige med ham. I stedet fik vi at vide "at verden aldrig havde haft det bedre" og at økologi, miljø og bæredygtighed var noget ideologisk pjat, som ingen seriøse stater, kommuner, virksomheder eller mennesker burde beskæftige sig med.

På få år er billedet vendt 180 grader og godt for det. Nu kan vi langt om længe i dette land gå i fodsporene på byggebrancherne i Tyskland, Sverige og Østrig, hvor bæredygtighedsbegrebet i mange år har været retningsgivende for nybyggeriet og renoveringerne.

I Danmark bruger bygningerne op til 40 % af al den energi, der produceres i dette land. Til produktion af bygninger, til opvarmning og belysning, til vedligeholdelse og ultimativt til bortskaffelse. Vores bygninger står også for ca. 40 % af CO₂ udledningen. Århus kommune har vedtaget, at Århus skal være CO₂ neutral i 2025. Derfor har vi der dagligt arbejder med opførelse, renovering, drift og administration af bygninger et særligt ansvar for at hjælpe Århus med at nå dette mål.

Hvilke konsekvenser får dette for arkitekturpolitikken i Århus? For den måde vi skal designe udviklingen af vor by, den måde vi skal bygge vores nye huse på, den måde vi skal reovere den eksisterende bygningsmasse på? Svaret er kompliceret, men her følge et par bud.

Først og fremmest skal vi til at udbygge Århus på en ny måde. Hvis Århus i 2030 skal vokse med ca. 75.000 nye indbyggere, nytter det ikke noget, at vi plastrer vores kommende byudviklingsområder til med i tusindvis af 800 m² store parcelhusgrunde. Selvom vi i Danmark er langt fra hollandske tilstande, hvor ledige jordarealer til byudvikling er ved at blive en mangelvare, så er det nu og ikke i morgen vi skal til at definere en ny måde at tilbygge vores by på. Af hensyn til naturen, miljøet og ikke mindst byens borgere.

Nye byudviklingsområder som Lisbjerg, Elev og Malling skal derfor bygges som meget tættere byer end de traditionelle forstæder såsom Åbyhøj og Højbjerg. Villagrunde skal udstykkes med et meget mindre areal end i dag og der skal eksperimenteres med nye etagehuse, tæt-lave bebyggelser og større naturindhold dvs. begrønning af tage, bygninger, belægnings osv. Betydeligt højere bebyggelsesprocenter skal tillades. Men samtidig skal naturen bringes meget mere ind i de nye byområder. Et spændende bud på en markant tæt og dog individuel og grøn bebyggelse er vinderprojektet fra den i 2010 overståede European 10 konkurrence, hvor eksperimenterende bygningskunst er forbundet med miljø-, naturmæssig og social bæredygtighed. Med lidt held kan vinderprojektet opføres i Lisbjerg, hvor kommunen har sat et grundstykke af til dette spændende projekt.

For det andet betyder øgede krav til energibesparelser nye udfordringer, men også nye muligheder for ingeniører, arkitekter, entreprenører og bygherrer. Nye materialer ser næsten dagligt dagens lys, green tech industrien ekspanderer med nye innovative produkter inden for vedvarende energi, industrialiseringen af det byggede miljø vinder frem. Vi kan med spænding og glæde se frem til nye arkitektoniske og tekniske landvindinger i de nye CO₂ neutrale bydele, hvor passivhuse og energi+ huse er reglen frem for undtagelsen. Hvis man ser Lisbjerg fra et fugleperspektiv, skulle dette nye byudviklingsområde så ikke gerne blive en bydel, hvor det grønne element i form af begrønnede tage og belægninger, træer, buske og græs kun blev brudt af i tusinder af kvadratmetre solceller og solpaneler? Som en hyldest til en ny måde at bo og omgås hinanden på og som et ideal for fremtidens bæredygtige, energineutrale byer.

I dette nye spændingsfelt, hvor mulighederne er langt større end begrænsningerne, skal en arkitekturpolitik for Århus' udvikling spille en aktiv og inspirerende rolle. Som en af de aktive bygherrer indenfor det almene boligmiljø glæder jeg mig til denne fremtidige udvikling. Så til Rådmand Laura Hay's opråb: 'Kom så Århus!' i JP Århus den 7. marts i år, kan jeg kun med glæde tilføje: 'Vi kan nemlig godt!'

Palle Jørgensen
Direktør
Boligforeningen Ringgården